



Usein kysyttyä eläkeuudistuksesta

1. Miksi eläkeuudistus tehdään?

Heikkenevä huoltosuhde aiheuttaa haasteita koko suomalaiselle yhteiskunnalle, ja samalla haastaa myös työeläkejärjestelmää, sillä eläkkeellä olevien määrä kasvaa työikäiseen väestöön nähden.

Pääministeri Orpon hallitus on tunnistanut tarpeen työeläkejärjestelmän uudistamiselle rahoituksellisen kestävyysvarmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

2. Mikä uudistuksen tavoite on?

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti huoltosuhteen heikkenemisen sekä talouden kehitykseen, eläkevarojen sijoitustuottoihin ja tulevaan maksukehitykseen liittyvän epävarmuuden takia tuli valmistella tarvittavat työeläkelainsäädännön muutokset rahoituksellisen kestävyysvarmistamiseksi ja riittävän etuustason turvaamiseksi.

Muutoksilla on kaksi tavoitetta. Muutosten tulee vahvistaa julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin 0,4 prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Lisäksi tulee löytää keinot eläkevakuutusmaksutason pitkän aikavälin konkreettiseen vakauttamiseen, jossa työeläkejärjestelmä sopeutuu mahdollisiin shokkeihin sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän avulla.

3. Mitä vaikutuksia uudistuksella on?

Uudistus sisältää kaksi kokonaisuutta: sijoitusuudistuksen ja sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän. Sijoitusuudistuksen tavoitteena on muuttaa sijoitussäätelyä yksityisellä sektorilla siten, että sijoitusriskiä voidaan kasvattaa parempien sijoitustuottojen saamiseksi ja työeläkejärjestelmän rahoitustasapainon eli tulojen ja menojen erotuksen parantamiseksi. Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelmien mukaan yksityisellä sektorilla nykyinen maksutaso ei riittäisi kattamaan tulevaisuudessa eläkkeitä, vaan maksutasoon kohdistuu korotuspainetta.

Uudistus sisältää yhden osittaisen sääntöpohjaisen vakauttajan eli niin sanotun inflaatiovakauttajan, jonka kautta työeläkeindeksiä rajoitettaisiin palkkakertoimen suuruiseksi niinä vuosina, kun työeläkeindeksi olisi suurempi kuin palkkakertoimen. Muutoksen tavoitteena on rajoittaa inflaatiopiikkien vaikutusta työeläkeindeksin laskennassa ja siten hillitä eläkemenon kasvua. Lisäksi jatkossa työeläkemaksusta



rahastoitaisiin vanhuuseläkkeitä varten nykyistä enemmän. Tällä pyritään varautumaan heikkenevään huoltosuhteeseen ja siten hillitsemään pitkän aikavälin korotuspainetta.

4. Vaikuttaako uudistus jo eläkkeellä oleviin?

Uudistuksen pääpaino on yksityisen sektorin rahoitus- ja vakavaraisuussäännösten muutoksissa, jotka eivät suoraan vaikuta maksussa oleviin eläkkeisiin.

Sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän kautta työeläkeindeksiä rajoitettaisiin palkkakertoimen suuruiseksi niinä vuosina, kun työeläkeindeksi olisi suurempi kuin palkkakerroin kahtena peräkkäisenä vuotena. Muutoksella inflaatiopiikkien vaikutusta rajoitettaisiin työeläkeindeksin laskennassa. Nämä vaikutukset ovat arvioiden mukaan vähäisiä eläkkeensaajille. Vakauttajaa sovellettaisiin ensimmäisen kerran vasta vuonna 2030 tehtäviin indeksitarkistuksiin.

5. Vaikuttaako eläkeuudistus eläke-etuuksiin, eläkeikiin tai eläkekattumiin?

Tässä uudistuksessa ei tehdä muutoksia eläke-etuuksiin, eläkeikiin tai eläkekattumiin. Ainoa muutos etuuspuolelle on sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän kautta mahdollisesti tapahtuvat muutokset työeläkeindeksiin korkean inflaation tilanteissa. Nämä vaikutukset ovat arvioiden mukaan vähäisiä eläkkeensaajille ja vakauttajaa sovellettaisiin ensimmäisen kerran vasta vuonna 2030 tehtäviin indeksitarkistuksiin.

6. Vaikuttaako uudistus eläkemaksuihin?

Uudistuksessa on sovittu, että vuosien 2026–2030 yksityisen sektorin TyEL-maksu on 24,4 prosenttia palkoista. Jatkossa tavoitteena on tasainen ja tarkoituksenmukainen TyEL-maksun taso sekä etuuksien ja niiden rahoituksen turvaaminen myös pitkällä aikavälillä.

7. Mitä sääntöpohjainen vakautusjärjestelmä tarkoittaa?

Uudistus sisältää yhden osittaisen sääntöpohjaisen vakauttajan eli niin sanotun inflaatiovakauttajan, jonka kautta työeläkeindeksiä rajoitettaisiin palkkakertoimen suuruiseksi niinä vuosina, kun työeläkeindeksi olisi suurempi kuin palkkakerroin. Muutoksen tavoitteena on rajoittaa inflaatiopiikkien vaikutusta työeläkeindeksin laskennassa ja siten hillitä eläkemenon kasvua. Lisäksi jatkossa työeläkemaksusta rahastoitaisiin vanhuuseläkkeitä varten nykyistä enemmän. Tällä pyritään varautumaan heikkenevään huoltosuhteeseen (eli työllisten määrän pienenemiseen suhteessa muuhun väestöön) ja siten hillitsemään pitkän aikavälin korotuspainetta.

Kun uuden alkavan eläkkeen määrää lasketaan, vakuutetun työuran aikaiset palkat ja työtulot tarkistetaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon. Maksussa olevia



työeläkkeitä tarkistetaan vuosittain tammikuun alussa työeläkeindeksillä.

Työeläkeindeksissä hintatason muutoksen osuus on 80 prosenttia ja palkansaajien ansiotason muutoksen osuus 20 prosenttia. Palkkakertoimessa hintatason muutoksen osuus on 20 prosenttia ja palkansaajien ansiotason muutoksen osuus 80 prosenttia.

Työmarkkinakeskusjärjestöt seuraavat yllä mainittujen elementtien tarkistustarpeita viimeistään vuonna 2035.

8. Mitä sijoitusuudistus tarkoittaa?

Sijoitusuudistus on osa eläkeuudistusta. Se tarkoittaa, että sijoitussäätelyä muutetaan yksityisellä sektorilla siten, että sijoitusriskiä voidaan kasvattaa parempien sijoitustuottojen saamiseksi. Sijoitustuottoja kasvattamalla voidaan turvata työeläkkeiden rahoitusta pitkällä aikavälillä. Korkeammat sijoitustuotot näkyvät myös julkisessa taloudessa.

Julkisella puolella vastaavaa sääntelymuutosta ei ole tarpeen tehdä, sillä julkisen puolen työeläkelaitosten sijoitusten riskitasosta ei ole lain tasoisia säännöksiä, vaan päätöksiä voidaan tehdä esimerkiksi työeläkelaitoksen hallinnossa.

Sijoitusuudistus yksityisellä sektorilla toteutettaisiin työeläkelaitosten sijoitusriskiä lisäämällä, erityisesti osakeriskiä lisäämällä. Yksityisen sektorin rahoitustekniikkaa muutettaisiin niin, että osakepaino myös yksityisellä sektorilla nousisi reiluun 60 prosenttiin nykyisestä noin 50 prosentista. Tämä voidaan toteuttaa joustavoittamalla sääntöjä, joiden mukaan tehdään vuosittain siirtoja sijoitustuotoista eläkerahastoihin sekä vastuuvelan laskentasääntöjä muuttamalla.

Yksityisalojen työeläkejärjestelmässä osa eläkkeistä rahastoidaan. Vuosittain osa maksusta siirretään eläkerahastoihin. Näistä eläkkeiden rahastoiduista osista vastuussa on yksittäinen eläkelaitos. Tätä kutsutaan vastuuvelaksi.

Edellä mainituilla muutoksilla tuodaan joustoa työeläkelaitosten vakavaraisuusvaatimuksiin erityisesti heikossa markkinatilanteessa, mutta toisaalta siirretään sijoitusriskiä yksittäiseltä työeläkelaitokselta työeläkejärjestelmän yhteiselle vastuulle.

Sijoitusuudistuksessa muutetaan myös työeläkevarojen turvaamiseksi säädettyjä vakavaraisuussääntöjä niin, että sijoitusriskiä voidaan ottaa enemmän. Käytännössä tämä tehdään alentamalla vakavaraisuusrajan laskennan taustalla olevaa 97 prosentin turvaavuustasoa 95 prosenttiin. Näin voidaan löysentää vakavaraisuussääntöjä sekä mahdollistaa työeläkelaitosten sijoitusriskin kasvattaminen ja parempien sijoitustuottojen tavoittelu.



Nykyinen 97 prosentin turvaavuustaso tarkoittaa käytännössä sitä, että yksittäinen työeläkelaitos voisi ajautua heikkoon vakavaraisuustilanteeseen keskimäärin kerran reilussa 30 vuodessa. Turvaavuustason alentaminen 95 prosenttiin tarkoittaisi käytännössä sitä, että työeläkelaitos voisi ajautua heikkoon vakavaraisuustilanteeseen keskimäärin kerran 20 vuodessa.

Sijoitusuudistus sisältää myös muita pienempiä muutoksia muun muassa takaisinlainauksen ehtoihin ja kiinteistöihin liittyvään velkavipuun.

9. Onko sijoitusriskin nostamisen jälkeen eläkkeet turvassa?

Työeläkevarat tulee jatkossakin sijoittaa tuottavasti ja turvaavasti. Sijoitusuudistus tarkoittaisi työeläkevarojen sijoitusriskin kasvattamista parempien tuottojen saavuttamiseksi. Lisäriskin ottaminen tarkoittaa myös sijoitustuottojen isompaa heiluntaa eli myös negatiivisia sijoitustuottoja voi syntyä aikaisempaa useammin.

Työeläkelaitoksen tehtävänä on toiminnallaan varmistaa eläkkeiden maksu kaikissa tilanteissa. Työeläkelaitosten riskienhallinnalla ja erityisesti vakavaraisuussäätelyllä turvataan karttunut eläketurva myös jatkossa. Finanssivalvonta valvoo jatkossakin työeläkelaitosten toimintaa ja puuttuu tarvittaessa valvonnallisin keinoin toimintaan. Viime kädessä työeläkelaitosten yhteisvastuu turvaa konkurssiin asetetun työeläkelaitoksen velvoitteet, joten karttuneet eläkkeet on näin turvattu.

10. Miten hallituksen asettamat tavoitteet toteutuvat uudistuksessa?

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta katsoi 23.1.2025 uudistuksen kokonaisuutena täyttävän riittävästi uudistukselle asetetut tavoitteet.

11. Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Seuraavaksi sosiaali- ja terveysministeriössä käynnistetään lainvalmistelutyö eläkeuudistuksen toteuttamiseksi. Alustava aikataulu muutosten esittämiselle eduskunnalle on vuosi 2026, mutta aikataulu tarkentuu, kunhan lainvalmistelutyö etenee.